

KLIMIEK

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
BIULETYN INFORMACYJNY ZARZĄDU
ODDZIAŁU SOSNOWIEC

Rok II

Kwiecień 1997

Nr 2(3)

Historia działalności PTT w Zagłębiu Dąbrowskim.

Procesowi kształtowania się nowoczesnych państw towarzyszyło powstawanie różnego rodzaju organizacji społecznych. Wiele z nich stawiało sobie za cel poznawanie własnego kraju i budzenie tą drogą patriotycznych postaw społecznych.

Przed 1873 rokiem istniało w Europie 15 towarzystw górskich. Inicjatywa powstania towarzystwa na ziemiach polskich była tym cenniejsza, że zrodziła się pod zaborami, w nieistniejącym państwie.

W dniu 3 sierpnia 1873 r. na obiedzie wydanym przez właściciela dóbr zakopiańskich Ludwika Richborna na cześć właściciela Szezawnicy Józefa Szalaya, przy udziale wielu znakomitych osobistości m.in. ks. Józefa Stołarczyka i dr. Tytusa Chałubińskiego zaplanowano utworzenie Towarzystwa Tatrzańskiego. Statut został zatwierdzony we Lwowie 19 marca 1874r.

W dniu 10 maja 1874r. podczas zebrania w Krakowie wybrano zarząd. Prezesem został hr. Mieczysław Rey. Towarzystwo Tatrzańskie postawiło sobie za cel: badanie Tatr i Pienin, rozpowszechnianie zebranych o nich wiadomości, zachęcanie do zwiedzania Tatr i Pienin, ochrona zwierząt górskich w szczególności (kozioł i świstaka) oraz wspieranie przemysłu górskiego.

Pierwsze oddziały zaczęły powstawać w 1876r., a jednym z pierwszych był Oddział w Stanisławowie.

Po zakończeniu I wojny światowej coraz większe zainteresowanie tematyką Towarzystwa notuje się na terenie Śląska i Zagłębia.

W 1924r. z istniejącego od 1922r. Oddziału Turystycznego "Beskid" powstaje Oddział w Katowicach (posiadający koło w Dąbrowie Górniczej).

Wobec odmienianych warunków ustawowych oraz administracyjnych w Zagłębiu Dąbrowskim porządane było utworzenie oddzielnego oddziału. Oddział Zagłębia Dąbrowskiego założony został w dniu 23.06.1930 w Starostwie Eędzińskim.

Zarząd Tymczasowy ukonstytuował się w następującym składzie:

- 1/Anż. Józef Ferch-Prezes.
- 2/Prof. Adolf Hyja-V-ce Prezes.
- 3/Ludwik Berbecki-Sekretarz.
- 4/Paweł Stonawski-Skarbnik.
- 5/Ludwik Łogiewa-Zastępca Skarbnika.
- 6/Sylwester Ratkowski-Zastępca Sekretarza.

7/Władysław Wołki-członek Zarządu.

8/Isak Pysachson-członek Zarządu.

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 18.XII.30r postanowiono, że Sekretariat Główny Oddziału mieścić się będzie początkowo w mieszkaniu Prezesa Fercha w Bahrowie Górniczej przy ulicy Legionow 85(w Szkole Górniczej i Hutniczej tel.5).W początkowym okresie Oddział liczył 50 członków.

Zarząd Główny zatwierdził oficjalnie Oddział PTT Zagłębia Bąbrowskiego w dniu 8 marca 1931r.

W Sosnowcu przedstawicielstwo Towarzystwa miało siedzibę w Banku Polskim przy ulicy Małachowskiego.

W 1931r działalność oddziału skupiła się przy organizacji Sekretariatu, który ulokowano przy mieszkaniu Sekretarza Oddziału p.Ludwika Łogiewy w Sosnowcu przy ulicy Chemicznej 14 i od tego okresu działalność oddziału opiera się głównie o Sosnowiec.

Oddział PTT podejmuje bardzo intensywną działalność na terenie Sosnowca i okolic.Dokonano podziału na rejony, z ustaleniem personalnej odpowiedzialności za rozwój Towarzystwa i tak:

1/Sosnowiec-Bank Polski ul.Małachowskiego(odpowiedzialny Paweł Stonawski tel.14).

2/Bąbrowa Górnicza-Lokal W.F.P.W przy Magistracie ul.3 go Maja 22(tel.273-odpowiedzialny Józef Ferch).

3/Będzin-ul.Modrzejowska 76-tel.207-Odpowiedzialny Prof.Adolf Hyia.

4/Grodzice k.Będzina-Odpowiedzialny Sylwester Ratkowski tel.19.

5/Niwka,Modrzejów,Klimontów i Zagórze-Odpowiedzialny Pan Ludwik Łogiewa-Sosnowiec tel.6.

Trwają pertraktacje w sprawie założenia espozytury naKazimierz,Ząbkowice,Strzemieszycce,Maczki i Zawiercie.

W 1931r Oddział podejmuje działalność na zewnątrz.Zamówiono w drukarni 300 egz.komunikatów, oraz 500 zgłoszeń członkowskich.

W celach propagandowych rozესlano "Wierchy"-ofiarowane przez Zarząd Główny dla miejscowych czytelników, oraz dla osób stojących na czele miejscowych władz samorządowych.

Prezes Oddziału inż.Józef Ferch wygłosił kilka odczytów w lektorium miejskim.

Towarzystwo organizuje liczne wycieczki dla szkół, kolportuje poradniki dotyczące wycieczek.Bardzo ważną sprawą była sprawna działalność sekretariatu.Zakupiono stół, szafę, maszynę do pisania ze stolikiem, drobne przybory kancelaryjne(kwintarnisze oraz druki).

Zarząd postanowił, że sekretariat będzie czynny codziennie w godz.od 9:00 do 14:00.Dzięki staraniom Zarządu, Oddział otrzymał zgodę Towarzystwa "Ruch" na wywieszenie tablic informacyjnych w pięciu miejscach.Organizowane są odczyty i wycieczki.Zostaje założona biblioteka, która w krótkim czasie liczy 30 tomów.Przy sekretariacie powstaje poradnia na temat organizacji wycieczek.Sekretariat rozესłał do szkół okólnik Referatu Turystyki przy Ministerstwie Robót Publicznych w sprawie organizowania wycieczek szkolnych do Czechosłowacji w granicach pasa turystycznego,W dniu 16 marca 1932r odbywa się w Gmachu Starostwa Będzińskiego Walne Zebranie Zarządu Oddziału.W kwietniu 1932r Towarzystwo liczy 187 członków, a pod koniec 1932r już 331.Był to największy przyrost w kraju.

W wyniku wyborów Walnego zebrania wybrano Zarząd w składzie:

1/Inż.Jozef Ferch-Prezes.

2/Władysław Wołki-V-ce Prezes.

3/Ludwik Łoglewa-Sekretarz.

4/Paweł Stonawski-Skarbnik.

5/Członkowie Zarządu:Sylwester Ratkowski,Jan Rybicki,Józef Fajerko,Ryszard Jedliński,Jan Zieleniewski.

Zarząd odbył 8 posiedzeń,ponadto w każdy czwartek odbywały się posiedzenia Prezydium.

Skład Komisji Rewizyjnej:

1/Ludwik Berbecki-Przewodniczący.

Członkowie:Anna Domaszewska,Inż.Bolesław Witwinski.

Oddział ma biuro,które urzęduje codziennie.

Urządzono 9 wycieczek,a prowadzili je głównie:Koledzy

J.Ferch,L.Łoglewa,W.Paszkowski.

Wielkim sukcesem było założenie kół w Zawierciu oraz Częstochowie.

W skład władz w Częstochowie weszli:Prezes-Byr.T.Niemce,członkowie

Zarządu:dr Jaron,Z.Ąbrowski,K.Vogtman,M.Chajutin.

Na czele kół w Zawierciu stali:Prezes-ądw.Jan Kazański,sekretarz

M.Kolss,skarbnik-ądw.Waluga,członek zarządu M.Birnfeld.

Zarząd Główny PTT wezwał oddziały do wspierania schronisk PTT na Zaozniu.

W ślad za tym apelem Oddział PTT w Sosnowcu organizuje duży wyjazd do schroniska na Kozubowej.

W oddziale sosnowieckim powstają różne sekcje.Do najbardziej prężnych należy sekcja narciarska.Liezy sobie 30 członków.Zakupiono na potrzeby sekcji 10 par nart.Rozpoczyna działalność wypożyczalnia sprzętu narciarskiego.

W 1934r Oddział Sosnowiec uruchamia schronisko w Złotym Potoku.

Oddział podejmuje budowę schroniska w Bydlinie niedaleko Rabsztyna w Jurze Krakowsko-Wieluńskiej.W 1937r stało już w stanie surowym,a w następnym zakończono część budynku.W tej części znaleźli pomieszczenie uczestnicy organizowanych wycieczek,a także kursów szkoleniowych prowadzonych przez sekcję narciarską PTT.Dla zaawansowanych urządzonokursy w Zakopanem.Przy budowie schroniska wyróżnili sięnajaktywniejsi członkowie Towarzystwa:Bogdan Krzemieński,Józef Ferch i Ludwik Łoglewa.

Sekcja narciarska w 1937r liczyła 95 członków,spośród 500 członków.

Po roku 1934r Oddział Sosnowiec posiada kół w Olkuszu,Radomsku,Zawierciu i Częstochowie.Kóło w Częstochowie w 1935r przekształca się w samodzielny Oddział.Aktywna działalność Oddziału PTT w Sosnowcu trwa do czasu wybuchu II wojny światowej.

Po wojnie Towarzystwo nie podjęło już działalności.Bardziej aktywni działacze jak np.Bogdan Krzemieński kontynuowali działalność w Oddziale w Katowicach.

XII Zimowe Wejście na Babłą Górę: 28.02-2.03.97.

Jak co roku spotkaliśmy się w Zawoi na naszej oddziałowej imprezie.Tym razem dotarło ponad 50 uczestników.Mimo zaproszeń tym razem nie dotarli członkowie innych Oddziałów PTT.Dotarli natomiast przyjaciele Oddziału Sosnowiec z Rybnika,Żor i Wodzisławia,którzy rokrocznie pod przewodnictwem Leszka Wolnego biorą udział w naszej imprezie.

Tak jak poprzedniego roku przejechała pod opieką swoich wychowawców młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 37 z Sosnowca.Pogoda dopisała wspaniale.

Podobna trafiła się nam podczas II Zimowego Wejścia na Babłą Górę.Była doskonała widoczność,a Tatry było widać jak na dłoni.Przez to zdecydowaliśmy się zrealizować przejsię całej grani Babłej,do Przechy Krowiarki.

Wieczorem zorganizowano konkurs wiedzy turystycznej dla młodzieży szkolnej.

Wieczór uprzyjemniali nam grą na gitarze koledzy:Syłwek Ąbrowski oraz Alek Batko.

Piwo oraz szaszłyki były doskonałe.

Rozpoczęcie oraz zakończenie imprezy odbyło się tradycyjnie w karczmie "Rzym" w Suchej Beskidzkiej.

Prace nad oddziałowym śpiewnikiem.

Dzięki dużemu zaangażowaniu kolegów: Syłwka Bąhrowskiego, Alka Batki oraz Mariusza Kołacza powstaje śpiewnik piosenki turystycznej. Mamy nadzieję, że już na XIII Złotowe Wejście na Babią Górę wyruszymy z nowym śpiewnikiem.

Kalendarium turystyczne-1997r.

- 1/ 190 rocznica urodzin-Wincenty Pol-poeta, badacz geografii ziem polskich, redaktor biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, objął pierwszą w Polsce katedrę geografii na uniwersytecie w Krakowie.
- 2/ 175 rocznica urodzin-Jan Pękna, na podarowanym przez niego gruncie ks. Józef Stolarczyk założył pierwszy cmentarz zakopiański. Od nazwiska fundatora przyjęła się nazwa cmentarza-Pęksów Brzyzek.
- 3/ 150 rocznica urodzin-Bronisław Bemkowski-filolog, etnograf, założyciel Towarzystwa Muzeum Tatrzańskiego, jeden z najlepszych znawców góralszczyzny.
- 4/ 140 rocznica urodzin-Stanisław Barabasz-architekt, malarz, nauczyciel, jeden z pionierów uprawiania narciarstwa na ziemiach polskich, dyrektor Szkoły Przemysłu Drzewnego.
- 5/ 125 rocznica urodzin- Jakub Gąsiennica Wawrytko Starszy-był jednym z członków założycieli TOPR, brał udział w głośnych wyprawach ratunkowych i poszukiwawczych, m.in. po Mieczysława Karłowicza. Współpracował z ks. Gadowskim przy budowie Orlej Perci.
- 6/ 120 rocznica urodzin-Mariusz Zaruski-general Wojska Polskiego, taternik, tęgłiarz, narciarz, twórca TOPR.
- 7/ 125 rocznica urodzin-Wacław Kraszewski-lekarski, działacz społeczny, po I wojnie światowej został prezesem TOPR i funkcję tę pełnił do 1930 r., kiedy to tytularnym prezesem Pogotowia został Mariusz Zaruski.
- 8/ 125 rocznica urodzin-Wojciech Brzega-artysta, rzeźbiarz, działał w Sekcji Ludoznawczej i Sekcji Przyjaciół Zakopanego Towarzystwa Tatrzańskiego.
- 9/ 120 rocznica urodzin-Jędrzej Marusarz Jarzabek-wybitny przewodnik, ratownik górski.
- 10/ 120 rocznica urodzin-Józef Oppenheim-ratownik górski, naczelnik TOPR, taternik, narciarz, fotografik.
- 11/ 115 rocznica urodzin-Henryk Bednarski-murarz z zawodu, wsławiony pierwszym przejściem pd. ścianą Zamartej Turni w 1910 r. Był jednym z pierwszych członków TOPR i uczestniczył m.in. w dramatycznych wyprawach na Mały Jaworowy Szczyt po Szulakiewicza i Bachledę w 1910 r. i na Galerię Gankową po Birkenmajera w 1933 r.
- 12/ 110 rocznica urodzin-Władysław Pawlica-minerałog, narciarz, taternik i fotografik. Był członkiem sekcji Przyrodniczej Towarzystwa Tatrzańskiego.
- 12/ 110 rocznica śmierci-Stanisław Gąsiennica Byrcyn-wybitny przewodnik i ratownik tatrzański.
- 14/ 110 rocznica urodzin-Karol Stryjeski-architekt, prof. Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyrektor Szkoły Przemysłu Drzewnego, działacz PTT, projektant skoczni narciarskiej na Krokwi.
- 15/ 105 rocznica urodzin-Tadeusz Malicki-literat, malarz, działacz turystyczny, aktywnie działał w PTT, pełniąc funkcję prezesa Oddziału PTT w Zakopanem, a także przez szereg lat wiceprezesa ZG PTT (1932-1937).
- 16/ 100 lecie urodzin-Jerzy Leporowski-taternik, członek sekcji Turystycznej PTT. W taternictwie międzywojennym był indywidualnością jedyną w swoim rodzaju, wspinał się przede wszystkim samotnie, najtrudniejszymi drogami, pokonując je bez żadnej asekuracji.
- 17/ 100 lecie urodzin-Czesław Madeyski de Poraj-wieloletni dyrektor Tatrzańskiego Parku Narodowego.
- 18/ 100 lecie śmierci-Maciej Siczka-jeden z najwybitniejszych przewodników tatrzańskich.
- 19/ 100 lecie urodzin-Stanisław Nędza Kubiniec-poeta i prozak podhalański.
- 20/ 100 lecie śmierci-Adam Asnyk-wielki poeta i działacz narodowy. Uprawiał taternictwo i turystykę.
- 21/ 95 rocznica śmierci-Władysław Florjanczyk-lekarski, współtwórca Muzeum Tatrzańskiego i od 1891 r. aż do śmierci sprawował funkcję prezesa Towarzystwa Muzeum Tatrzańskiego.
- 22/ 90 lecie urodzin-Władysław Midowicz-działacz turystyczny, autor przewodników.

- 23/ 90 lecie śmierci-Michał Kirkor-doktor medycyny,taternik,działacz Towarzystwa Tatrzańskiego,dokonał I przejścia pomiędzy Giewontem a Małym Giewontem w roku 1902.
- 24/ 80 lecie urodzin-Konstanty Stecki junior-taternik,działacz zakopiańskiego Koła Przewodników,instruktor przewodnictwa i narciarstwa,pisarz.
- 25/ 70 rocznica śmierci-Mieczysław Szczuka-malarz,grafik,rzeźbiarz i taternik.
- 26/ 40 lecie śmierci-Wawrzyniec Żalawski-taternik,pisarz,kompozytor,brał udział w wielu akcjach ratunkowych w górach.Zginął w masywie Mont Blanc w trakcie akcji ratunkowej.
- 27/ 35 rocznica śmierci-Jan Gwalbert Henryk Pawlikowski-taternik,narciarz,literat,jeden z najlepszych znawców góralszczyzny i gwary góralskiej,działal w komisji przewodniczącej PTT.
- 28/ 35 rocznica śmierci-Jan Długosz-jeden z wybitnych taterników i alpinistów polskich.Zginął w Tatrach na grani Zadniego Kościoła.
- 29/ 15 rocznica śmierci-Stefan Zwoliński-badacz podziemnego świata Tatr,wybitny działacz turystyczny,fotografik.

V Posiedzenie ZG PTT Krynica-Złoty Potok-11.01.97.

Najważniejsze ustalenia:

- 1/ Ustalono termin Ogólnopolskiego Spotkania Oddziałów PTT.W stosunku do poprzednich ustaleń powstała drobna korekta z uwagi na wizytę Papieża Jana Pawła II w Polsce.
Aktualny termin:12-15.06.97 w Górach Sowich(organizator:Oddział Wrocław i Brzeg).
- 2/ Wizyta przedstawicieli ZG PTT w Ministerstwie Edukacji Narodowej-otworzyła drzwi dla działalności PTT w szkołach.
- 3/ Przedstawiono negatywne stanowisko ZG PTT w sprawie organizacji Olimpiady Zimowej w Zakopanem.
- 4/ ZG PTT podtrzymał swoje stanowisko w sprawie używania przez PTT tradycyjnej odznaki GÖT.
- 5/ Ustalono,że VI Posiedzenie ZG PTT odbędzie się w dniach 17-18.05.97 w Szczawnicy.Organizatorem będzie Oddział Chrzanów.
- 6/ VII Posiedzenie ZG PTT odbędzie się w październiku na Młodej Horze.

Spotkanie Klubowe Oddziału PTT Sosnowiec.

W dniu 9.04.97 odbyło się kolejne spotkanie naszego Oddziału.Tematem było przedstawienie relacji z V Posiedzenia ZG PTT,oraz przygotowaniami do Ogólnopolskiego spotkania PTT w Górach Sowich. Kolega Sylwek Dąbrowski przedstawił stan przygotowań do wydania nowego śpiewnika turystycznego. Na zakończenie odbyła się prelekcja z wyprawy Oddziału PTT w góry Tanzanii oraz na Zanzibar. Celem wyprawy było zdobycie (Killimandżaro oraz Mt Meru).Relację z wyprawy przedstawił Jurek Zaciera oraz Zbyszek Jaskiernia.

Z klaustrofobią za pan brat.

Zdarzają się niekiedy sytuacje,że osoby nie wiedzące zbyt wiele o speleologii,poza zapoznaniem się z kilkoma sławnymi jaskiniami,o których się uczyły na lekcjach geografii-trafiają dziwnym zrządzeniem losu w całkowicie nie zbadane lub przynajmniej częściowo spenetrowane obszary "ojczyste" litosfery".

Ojczyste,ponieważ zarówno w Tatrach jak i na obszarach zajmowanych przez Jurę Krakowsko-Częstochowską,ot chociażby rejon Ojcowskiego Parku Narodowego,czy też bardziej w stronę Krakowa czyli Krzeszowic i Rudawy Jednostek takich jest bardzo dużo.

Będąc przydatnym w realizacji badań naukowych z jednej strony, można czasami poznawszy kilka osób z Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu związanych z grotolaznictwem otrzymać niepowtarzalną okazję uczestniczenia w niesamowitym misterium wyprawy.

Jako, że na stopień trudności penetracji danej jaskini wpływa również ilość i stopień trudności przejścia zaciśnięć, przed wyprawą ważne jest oszacowanie gabarytów niektórych części ciała, aby nie zostać niemile rozezarowanym na miejscu. W ustaleniu tego pomagają wcześniejsze doświadczenia z wypraw, dokładne szkice, mapy oraz modele szczelnie sporządzane przez nielecznych poprzedników.

Wybór pory roku nie ma większego wpływu w wielu przypadkach na wzrost atrakcyjności penetrowanej jaskini.

Stopień wilgotności, temperatura, zapachy, pewna swego rodzaju mikroklimatyczność, wyciszenie oraz przede wszystkim stopień dostępu światła są stale i rzadko ulegają zmianie o różne porze roku.

Bez wątpienia jednak ostatni z tych czynników, czyli całkowity lub prawie całkowity brak światła jest bardzo często stresotwórczy i mimo posiadania specjalistycznego sprzętu u wielu osób nie wiedzących niczego wcześniej o klaustrofobii, można zauważyć w ich zachowaniu jej symptomy.

Syndrom słabo oświetlonych ciasnych pomieszczeń to główna przeszkoda w zejściu od kilku do kilkudziesięciu metrów pod ziemię, ale nie na tym kończą się dodające kolorytu utrudnienia. Bardzo często, szczególnie zimą można spotkać się z dużymi trudnościami w odszukaniu otworu wejściowego. Bez jakichkolwiek charakterystycznych form w pobliżu, na gęsto zalesionym zboczach stoku wielkości 30-calowego ekranu telewizora.

Niepozorny otwór jest bardzo często przepowiadnią bardzo atrakcyjnej formy krasowej. I tak też było w trakcie ostatniej wyprawy; wąski, niepozorny otwór, w głąb dziesięciometrowa studnia, we wnętrzu trzy komory, jedna z pięknym oczkiem kryształowo czystej wody, inna posiadająca skromne lecz w głąbi coraz bardziej rozbudowane formy naciekowe oraz liczne zaciśnięcia dodające atrakcyjności i satysfakcji po wyjściu na światło dzienne.

Osobom, które żyją przysłowiowo z klaustrofobią za pan brat, życzę miłego spędzenia wolnego weekendowego czasu w scenerii takich właśnie zakątków, ale naruszonych jak dotąd destrukcyjną działalnością człowieka.

/ Ireneusz Kojder /

Oddział PTT Sosnowiec nawiązał współpracę ze Stowarzyszeniem Grupa Młodych Podróżników "Kollha" z Chorzowa.

Stowarzyszenie organizowało wyprawy w góry Rumunii i Syonaju, oraz zwiedzało Francję, Hiszpanię oraz Egipt.

W związku z organizacją przez Stowarzyszenie wyprawy na Afrykański Dach Świata (Kilimandżaro oraz park Serengeti) przekazaliśmy garść najświetniejszych informacji, które zdobyliśmy podczas naszej ostatniej wyprawy.

V-ce Prezes Stowarzyszenia Tomasz Nita zachęcił członków naszego Oddziału do korzystania z ich ścianki wspinaczkowej.

Zaprosili nas:

Oddział PTT im. dr. T. Chałubińskiego z Radomia zaprosił nas do udziału w IV Rajdzie "Jesień w górach z PTT".

Rajd odbędzie się w dniach 1-5.X.97 w Bieszczadach.

Adres redakcji: 41-200 Sosnowiec ul. 1 Maja 21, tel/fax 66-12-16, tel. 66-06-25.

Redakcja: Zbigniew Jaskiernia. Współpraca: Krzysztof Czesak.